Wel en wee

van de

dionysiuskerk

en parochie

in de loop der eeuwen

INLEIDING

In 1975 en 1976 is de St. Dionysiuskerk gerestaureerd. Bij het gereed komen van deze restauratie heeft deken Keulen (overleden in 2012) een stukje geschiedenis van de kerk geschreven onder de titel ‘Wel en wee van de St. Dionysiuskerk en de parochie’. Hij gaat daarbij terug tot ongeveer duizend jaar geleden. Die duizend jaar zijn zeker te bewijzen, maar misschien was het christendom er al veel eerder. Romeinse vondsten in deze gemeente bewijzen de aanwezigheid van Romeinen hier. En het is elders bekend dat via Rome en Romeinse soldaten zich ook het christendom verbreidde in verre streken, waar die soldaten kwamen.
Wat aan geschiedenis wordt weergegeven, is voor een groot deel ontleend aan het boek van oud-burgemeester Pijls: “Bijdrage tot de geschiedenis van de Voormalige heerlijkheid Schinnen” deel I (1928) en deel II (1929).
Hij zegt, dat zijn geschriften het resultaat zijn van een "veeljarige studie en verzameling van aantekeningen".
Tevens wil hij voldoen aan de wens van zijn vader C.J. Pijls, die "in zijn laatste levensjaren, onder aanwijzing van een hoop documenten en aantekeningen over kerk en heerlijkheid Schinnen mij opdroeg dit in een boek te verwerken."
Een aantal gegevens, vooral uit de tijd na 1925 hebben we geput uit stukken, zich bevindend in ons kerkarchief.

In zijn voorwoord schrijf Pijls:
"Welk dorp, ja welke stad is schooner dan ons eigen dorp, ons dorp Schinnen, met zijn schoone afwisseling van bouw- en weiland, van hooi- en broekland, met zijn duizenden boomen over berg en dal, doorsneden met zijn wonderschoone ravijnen,
met de heerlijke boschjes waar moeder Natuur heur rijkste gaven kwistig biedt".

"Schoon is de St.Servaas van Maastricht, schooner de Dom van Keulen, nog schooner is onze eigen dorpskerk, waarin wij de H. Sacramenten ontvangen, die ons vergezellen van de wieg tot 't graf, tussen wier grijze muren duizend jaren lang onze voorouders troost vonden in gebed en in wier omgeving hun begraven lichamen den dag van opstanding afwachten".

Laat Pijls als oud-burgemeester van Schinnen hier een beetje chauvinistisch schrijven, laat de beschreven omgeving van ons dorp hier en daar geleden hebben, veel van wat hij schrijft is ook vandaag nog waarneembaar

ROMEINSE SPOREN

Opgravingen in de gemeente Schinnen wijzen duidelijk op aanwezigheid van de Romeinen aldaar: in 1920 vond men Romeinse graven op de Moorheide bij de bouw van het retraitehuis aldaar; nog vroeger fiolen (sierlijke flessen, lange hals, dikke buik) gevonden bij werk in de buurt van de kerk, Romeinse pan- en tegelscherven, ingemetseld in het (oudste) benedengedeelte van de kerktoren. Men meent zelfs een Romeins-Korinthisch kapiteel in de toren ingemetseld te zien, hetgeen anderen betwijfelen.

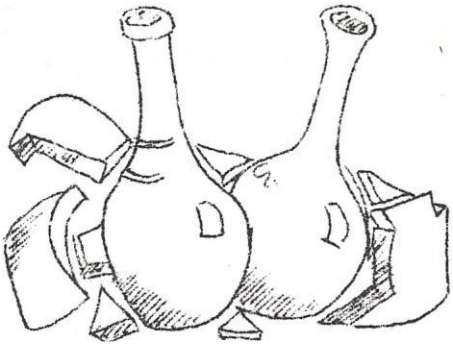

Zou het onmogelijk zijn, dat er in die Romeinse tijd een gebouwtje (heiligdom) gestaan heeft, op dit bijzonder punt, een uitstekende hoogte aan het water (de Geleenbeek)?

We weten niets zeker, evenmin of er voor de bestaande toren (beneden-gedeelte uit de l1de eeuw) ooit een kleiner kerkje zou gestaan hebben. Ook dat blijkt elders vaak, en bij de restauratie zijn diverse overblijfselen van zeer oude fundamenten uit keien in de bodem gevonden. Pijls spreekt van puin uit de Frankische tijd, dat in de buurt van de kerk gevonden werd.

PATROON ST. DIONYSIUS EN ANDERE OUDE HEILIGEN

De keuze van de patroon van de kerk, St. Dionysius, wijst ook op de hoge ouderdom van de kerk. (St .Denis) was de eerste bisschop van Parijs. Hij leefde in de derde eeuw, en was een zeer bekende martelaar (gekozen tot een van de 14 noodhelpers), feestdag 9 oktober, Als tweede patroon heeft de kerk St. Gertrudis, abdis van het benedictinessen-klooster in Nijvel (Nivelles) (B.) gestorven in 659. Niet duidelijk is wanneer deze tweede patrones is gekozen, maar ze lijkt ook eeuwenoud. St. Dionyius en St. Gertrudis komen ook voor in het oude Schinnense gemeentewapen.

Twee andere eeuwenlang in Schinnen vereerde heiligen zijn St. Rochus en St. Sebastianus, Reeds vanaf de 17de eeuw moet de Broederschap naar hun genoemd, bestaan hebben, die tot taak had in de processie de hemel te dragen en voor te bidden als broederschapsmeester.
De vier oudste beelden in de kerk zijn van deze vier heiligen.

DE OUDSTE KERK EN TOREN

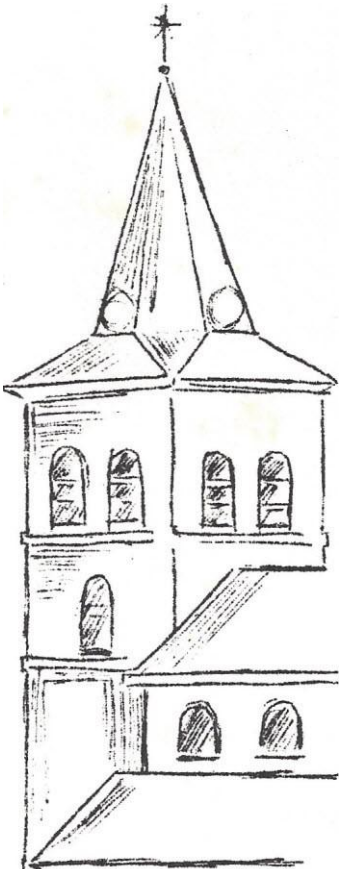

De kerk had oorspronkelijk zeker slechts één beuk en was veel kleiner dan nu. De Westzijde van de toren (boven de toegangsdeur) is nu vanaf de grond van mergel opgetrokken, maar was oorspronkelijk net als de andere zijden van keien en ongelijke stukken Kunrader steen gebouwd.
Met aan Noord- en Zuidzijde de Romeinse resten er in verwerkt.
De Zuidbeuk gedeeltelijk uit de 12de eeuw werd naderhand (1679 en 1878) belangrijk vernieuwd en verlengd. Zij bevat een dichtgemetseld Romaans poortje (te zien vanaf het kerkhofpad) uit mergel gebouwd, daterend uit de 14de eeuw. In deze beuk bevond zich vroeger het Reymersbeeker Koorke, begraafplaats onder de grond van de heren van Reymersbeek en bovengronds hun aparte plaats in de kerk.
De Noordelijke beuk (Deken Keulenplein),uit mergel gebouwd, dateert uit de 14de eeuw.

PASTOORS DER KERK

We willen hier invlechten wat we vanaf' die tijd (1400) vonden aan belangrijke gebeurtenissen rond de bedienaren van de kerk.

De eerste wordt vermeld rond 1400, hij en zijn opvolgers werden voorgedragen door adellijke heren uit de buurt, zoals Hoen van Spaubeek, Huyn van Amstenrade, de heren van Maschereel, van Eynatten, van Reymersbeek en van Obbendorf. (Sommige van deze namen zijn vermeld in een van de grote ramen van de dwarsbeuk).

De Pastoors werden dan op voordracht door de bisschop (van Luik) benoemd. Deze adellijke heren stichten ook beneficies in onze kerk, dat wil zeggen: zij verplichten zich tot het leveren van inkomsten (vaak in natura) voor de priesters, die aan een bepaald altaar in de kerk tot hun intentie moesten mislezen. Zo staan nog in onze stichtingslijsten vermeld: het beneficie van Onze Lieve Vrouw ten Nood Gods, en van de H. Agatha (1400) en stichters Reymersbeek (1479). Vaak was zo'n beneficie de grondslag voor een benoeming en het mislezen aan dat altaar de hoofdtaak van een priester.

Bekende namen, die men onder de pastoors in de 16de en 17de eeuw aantreft zijn Fabritius en Canisius (Latijn voor Hondjens of Huntjens). Een pastoor Canisius, geboren op het landgoed Neerhoven te Nuth, werd voor het eerst in 1638 benoemd tot deken van het Land van Valkenburg. Zelfs zat hij in de bisschoppelijke rechtbank, die in Schinnen op de pastorie zitting hield.

"Pastoor-deken Canisius doorleefde onrustige en ellendige tijden wegens den gedurigen oorlog tussen de Spaanschen en de Staatschen" (80-jarige oorlog, onafhankelijkheidsstrijd van Nederland) zo vertelt Pijls.

In 1636 lag in Schinnen veel krijgsvolk, in de maanden januari en februari werden slechts vijf kinderen gedoopt, verder het hele jaar geen. Teken dat er geen priester aanwezig was en men voor de doop naar elders ging (b.v. Sittard of Munstergeleen.)
Pastoors en notabelen werden gevangen genomen en een losgeld werd geëist van de verarmde bewoners. .

Bij de dood van een aantal pastoors lezen we: hij werd onder of voor het hoofdaltaar begraven, een gewoonte en voorrecht in die tijd van geestelijken en voorname, vooral adellijke heren en dames. De mogelijkheid is aanwezig dat bij de 12 schedels, die we bij de werkzaamheden vonden, die van een oude voorganger of voorname heer is geweest. Maar in en na de dood zijn we allen gelijk. Je herkent geen waardigheid meer!
Nog een paar algemene opmerkingen over de gegevens aangaande de oudsten van de 29 pastoors, die Schinnen, zover bekend, had.
Soms krijgen ze in de geschiedschrijving een pluim vanwege het goed beheer van de kerkelijke eigendommen, het bijhouden der registers en het verantwoorden der financiën, soms wordt duidelijk gesproken van wanbeheer van pastoors en kerkbestuur enkele malen volgen zelfs processen na de dood van een pastoor tegen de erfgenamen over de erfenis. Opvallend is ook dat verschillende pastoors stukken grond (weide) naast of nabij de kerk aan de kerk vermaken. Zo is de kerkhof meerdere malen uitgebreid met geërfde stukken grond van pastoors. (Of ze deze gekocht hadden of reeds bezaten voor hun benoeming, weten we niet. Enkelen waren van Schinnen afkomstig.)

PASTOORS EN FEITEN VANAF DE 17de EEUW

Van pastoor Michael Dieteren 1679 - 1714 staat dat hij een prachtig koor bouwde en de zijbeuken van de kerk herstelde. De fundamenten van de kerk werden versterkt, dak hersteld, torentje op het dak opgericht en een grote klok werd gegoten. (De helpers bij het inhangen van de klok kregen tien kannen bier, werklonen waren 13 stuivers per dag). Ook liet deze pastoor de kerkmeubelen vernieuwen en op 16 november 1687 werd op het hoofdaltaar een schilderij geplaatst, gemaakt door Slegers, Kapelaan van het huis Schinnen. Deze schilderij, voorstellende "Christus aan het kruis" bevindt zich sedert 1901 in het bezit van de gemeente Schinnen (Gemeentehuis.) Tot herstel van het kerkgewaad werd Jacob Ivens, een bekwaam kleermaker, op de pastorie gedurende lange tijd aan het werk gehouden. Hij verdiende vijf stuivers per dag "met den kost bij den pastoor".

Op 5 augustus 1705 stortte bij een buitengewoon hevig onweer de Zuidermuur van de kerktoren in (of vergist Pijls zich hier en is 't de 'vestmuur geweest, nu van mergel op-getrokken). Daarover ontstond een langdurig geschil tussen het gemeente- en het kerkbestuur, aangaande de betaling der herstelkosten.

Deze pastoor Dieteren riep 16 februari 1712 de pastoors van het land van Valkenburg bijeen in de kerk te Schinnen om te protesteren tegen het recht dat de bisschop d'Ognies zich had aangematigd om hun deken te benoemen, welk recht vanouds aan de pastoors toekwam. Over inspraak en democratie gesproken en dat in 1712!

Volgens sommigen zou pastoor Dieteren tijdelijk afgezet zijn door de bisschop (voor zijn stoutigheid), maar Pijls zegt dit niet bewezen te achten. Dat deze man een man van durf was toonde hij bij het brandschatten der Franse troepen in 1690. Als pastoor met het hoogste inkomen van de pastoors van het land van Valkenburg werd hem ook de hoogste bijdrage (153 goudgulden) gevraagd voor de geëiste belasting. Hij weigerde te betalen en daarom kwam de gerichtsbode van de Schepenbank samen met een gewapende schut (van de schutterij) beslag leggen bij de pastoor op twee koeien, die verkocht moesten worden. Maar men kwam de deur bij hem niet binnen. De boden moesten eerst met ontslag bedreigd worden voor zij het bevel durfden uitvoeren.

In 1700 en 1747 was er weer oorlog om de macht tussen Spaanse, Franse, Oostenrijkse, Engelse en Hollandse troepen en weer waren er massa's soldaten (4000) in deze streken en brandschatting.
In 1746 – 1747 had de Spaanse generaal los Rios zijn winterkwartier op de hof Breinder en lagen zijn soldaten in "Kriegerskamp" achter Nagelbeek.

Pastoor Johannes Petri (of Piron, Peterke) 1715 - 1749 was een Duitser, die daardoor oorzaak is dat nogal wat familienamen verduitst in de registers zijn terecht gekomen. Tijdens deze pastoor diende bisschop Sanguessa van Roermond in de kerk te Schinnen de tonsuur (kruinschering, als teken van intrede in de geestelijke stand) toe aan een aantal heren uit de streek: Corten, Roebroecks, Maes, Philippens en de gebroeders Meyers. Zeer waarschijnlijk geestelijken, die een opleiding in het ambt bij een of andere pastoor kregen. Pastoor Petri, was ondanks zijn ziekelijke staat, 35 jaar pastoor in Schinnen. Onder hem kreeg Sweykhuizen zijn eigen bedehuis (1740).

Dan volgt een zeer bekende figuur als pastoor: Arnoldus Hoen, 1750 -1778 geboren op Terborg, huis Schinnen. Hij was van een voorname familie en omdat hij bovendien nog zeer schrander was, benoemde de gebiedende vrouwe van Schinnen Maria Ernestine Schellart - Obbendorf, hem op 21 jarige leeftijd tot scholtis (soort hoofd van de politie). Maar hij verkoos de geestelijke stand en beval zijn vader aan voor het scholtisambt. Pijls schrijft:

"Pastoor Hoen was in zijn kerspel (streek) een man van hoog aanzien en grooten invloed,

zoowel door zijn geboorte en familie als door zijn helder doorzicht, gepaard aan wilskracht en ijver voor het goede. De wijze waarop hij nieuwe doop-, trouw-, en sterfregisters aanlegde, die zijner voorgangers aanvulde en verbeterde, getuigt van zijn nauwgezetheid. Vele moeite besteedde hij aan het herstel der kerkfinanciën. De pastorie, een versleten, uit leem en hout getimmerd gebouw werd in 1759 door hem op eigen kosten herbouwd".
Dit is de hoofdbouw van de nog bestaande pastorie. In de bovendorpel van de hardstenen deuromlijsting liet hij het (nog te lezen) tijdvers aanbrengen:

"De propItIato peCCato noLI esse sIne MetU". Als U de getal-betekenis van de Romeinse hoofdletters kent en bijeentelt, komt u aan het getal 1759. Letterlijk vertaald betekent deze tekst uit het bijbelboek Prediker: "Vergiffenis van zonde gevraagd hebbende, wilt niet zonder vrees zijn." (Een nieuwe bijbelvertaling zegt: "Over de verzoening moet gij niet luchthartig zijn") Niet zo'n bemoedigende begroeting voor wie de pastoriedeur naderde. Gelukkig dat slechts weinigen Latijn kenden en kennen. Er onder staat nog: A. Hoen Pastoor in Schinnen.

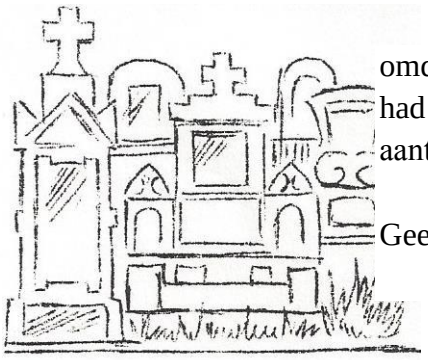

Deze pastoor moest ook het kerkhof opnieuw wijden, omdat een zwerver er een 11 jarige jongen vermoord had (met een (herstvanger!). Als pastoor hield hij ook aantekeningen van aardbevingen ("aardschudden") tot viermaal toe in vijf jaar voorkomend.
Geestelijk en sociaal-economisch was het ook een woelige tijd. Reeds onder de laaatste jaren van Petri begonnen dievenbendes, bestaande uit lieden van allerlei stand uit de streek, stad en land onveilig te maken. (de z.g. bokkerijders). Zij werden in 1752 letterlijk uitgeroeid (veroordeeld op Terborg, gehangen op de Danikerberg, waar de vaste plaats van de galg was). Volgens zijn eigen aantekeningen zorgde pastoor Hoen voor: "mobilair, nieuwe gewaden, linnen en vanen." In 1753 kocht hij een nieuw hoofdaltaar, dat in 1900 werd afgebroken bij de vergroting der kerk (onder deken Canoy). Waarschijnlijk zijn het gedeelten van dit altaar,
die gevonden op een oude bergzolder, nu in een schouw in de pastorie verwerkt zijn (1970).

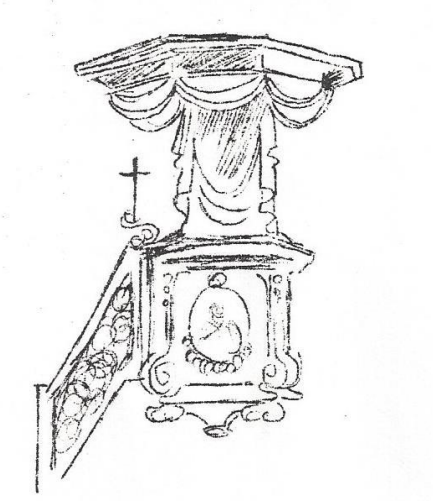

In 1758 liet hij te Sinnich (B) de thans nog aanwezige preekstoel maken voor 243 gulden. In 1760 kocht hij het thans nog bestaande baldakijn (processiehemel), in 1776 de zilveren ciborie bij de goudsmid l'Erminotte te Maastricht. In 1765 liet hij een torentje op het koor maken (niet meer bestaand) en de hele kerk in- en uitwendig herstellen. In 1766 liet hij een sacristie bouwen (afgebroken bij verbouwing in 1878.)
In 1752 richtte hij hier de broederschap van de H. Rozenkrans op (veel adellijke leden).
In 1773 werd hij door de bisschop van Roermond" deken benoemd op voordracht van de pastoors van het Land van Valkenburg. Hij was 28 jaar pastoor in Schinnen.

De opvolger van deken Hoen was ook een bekend figuur: n.l Nicolaas Somya, 1778 - 1805 geboren. op het Bocken-Höfken te Schimmert.

Deze Somya komen we reeds eerder tegen (in 1773) in een bijna onvoorstelbare rol in Schinnen n.l. als kapelaan en lid van een "associatie" (samen met notaris Peusens, schepen Pijls, schout Dullens, Petri, burgemeester, Ivens, schatheffer, burgemeester Diederen en nog enkele notabelen), die voor de tweede keer probeert een "Kohlschaght" te maken op de Meulenbergh of de Krekelbergerheide.
De eerste poging tot kolenwinning in Schinnen in 1772 was mislukt, ondanks dat dag en nacht, zelfs op feestdagen gewerkt werd, omdat de toevloed van water teveel werd.
Na een H. Mis ter intentie der "Geassocieerdens" ging men aan de slag. Maar veel tegenvallers: hoge kosten, veel water, onenigheid. Men kwam tot "291 voeten" diep, er werd een "windschacht"gemaakt, met windassen, kooien en pompen gewerkt. Afgezien van behoorlijke betaling werden de werklieden voor het zware werk ook met brandewijn en pijpen met tabak stil gehouden. Roken was toen nog iets nieuws in deze streken, zegt Pijls. Hoe het met het consortium afliep blijkt niet uit de stukken.

"Hadden onze voorouders kunnen beschikken over onze tegenwoordige boortoestellen, bevriesmethodes enz. (en dan misschien ook wat meer geld) zeker zou Schinnen thans een heel ander aanzien hebben, hetzij ten goede of ten kwade." Zo zegt Pijls in 1925.
Opmerkenswaard is dat de vermoede kolen later toch wel, zij 't vanuit een ander mijnpunt komend, door mijnwerkers gevonden zijn, dat onze kerk er de klappen van mee kreeg, en dat de' later gebouwde Schacht IV in Schinnen ook al weinig zegen bracht (hoge kosten en weinig nut, omdat de tijd van de steenkool achterhaald bleek).

Om tot pastoor Somya terug te keren, van hem staan ook herstelwerkzaamheden aan de kerk genoteerd (o.a. een nieuw dak, een wilgenhoutenvloer op het koor, het witten der kerk; (waarbij de schilder dood viel!); de communiebank (welke thans nog als middenstuk van de oksaalgalerij dienst doet) liet hij maken bij de paters Augustijnen te Maastricht. In 1779 liet hij de deur maken in de toren. Blijkbaar was daar voorheen geen deur. In de sluitsteen van de deurraam stond zijn naam met het jaartal. Zo schrijft Pijls. Deze steen met alleen de initialen van de pastoor N.S. en het jaartal vindt men nu in de muur ingemetseld rechts hoog in het portaal, De deur van Somya is vrijwel zeker in 1916 de zoveelste verbouwing weggehaald. Er is toen een ander gebeeldhouwd bovenstuk in hardsteen met tekst geplaatst boven de torendeur.

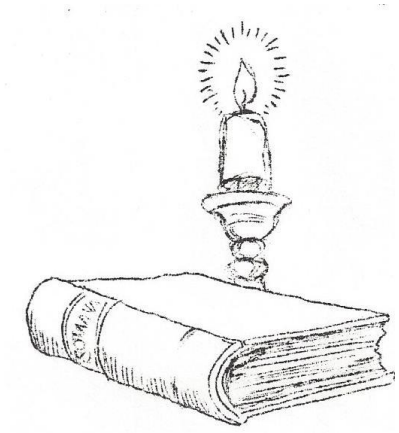

Pastoor Somya had de eed van getrouwheid aan de Franse republiek afgelegd, de veroveraars van deze streek. Er was verschil van mening onder de geestelijken van die tijd of je dit in geweten mocht doen of niet. Later werden geestelijken die het weigerden o.a. een halfblinde kapelaan uit Schinnen, Rooyen een tijdlang ingesloten in Maastricht.
In het kerkarchief van onze parochie bevindt zich nog een bundel preken van Pastoor Somya.

De opvolger van pastoor Somya, Gruyters, werd door de Fransen goedgekeurd, maar krijgt in de historieschrijving niet zo'n beste naam als administrateur en financieel beheerder. Terwijl

toch al door de Franse overheersing en inbeslagnames van kerkelijke goederen de kerken er moeilijk voor stonden. Er staat o.a. vermeld dat de kapelaan slechts een gedeelte van zijn salaris kreeg. Als enig belangrijk feit onder Gruyters staat vermeld dat van gecollecteerd geld een kleine klok gegoten werd.

In deel II vertelt Pijls hoe in deze tijd "vele inwoners van Schinnen te velde trokken (moesten trekken?) en den dood vonden op het slagveld in verre landen of werden vermist". Bij de vermelde gesneuvelden of gewonden treffen we de namen aan van: Meyers (3X), Boesten, Peusens, Beckers, Thomassen, Stassen, Notermans, Smeets, Hermans, Coumans, Alfers, Damoiseaux, Hanssen, Reinaerts, Stassen, Zelis, Schils. Bij de terugtocht van Napoleon lagen op de Groenenborgse weiden in 1814, Russische kozakken (beschreven als vraatzuchtig).

Na Gruyters was er enkele jaren een zwakke zielzorg, zodat ouders van Schinnen naar de bisschop van Luik hun beklag gingen doen, en verkregen dat de kapelaan van Nuth op zon- en feestdagen in Schinnen de mis kwam lezen tegen een stipendium (vergoeding) van 5 franks.

Pastoor Reynerus Paquay (1818 – 1853) gewijd in Amsterdam, had al heel wat in Noord en Zuid gewerkt toen hij naar Schinnen kwam. Benoemd door de bisschop van Luik. Maar hij kwam pas naar Schinnen toen de pastorale woning, hoewel betrekkelijk nieuw, een beetje uit de deplorabele toestand was gehaald, evenals de pastorietuin. Op zijn verzoek kwam een gevolmachtigde van de bisschop "de Augiasstal van de financiën" schoonvegen.
De Commissaris (van de bisschop) begon met de ontvanger te ontslaan evenals de hele “kerkeraad”. Een nieuwe "kerkeraad" werd benoemd, bestaande uit van Mulcken, priester (voorzitter). Verder Diederen, Peusens, Pijls, Meens en Pijls (maire, burgemeester) en pastoor Paquay (ambtshalve). De meeste van deze namen vind men nog terug op de gedenkstenen, die zijn ingemetseld in de muur van de huidige woning van de kapelaan. (Linker zijkant van de pastorie, tuinkant, daar aangebracht onder deken Wijler en bij de verbouwing van deze ruimten tot woning voor de kapelaan in 1970, weer opnieuw ingemetseld.)

Als bewijs hoe de pastorale plichten verwaarloosd waren, staat genoteerd dat 2324 Missen van het Officie van O.L. Vrouw ter Nood Gods en 3825 missen van de verenigde beneficies van O.L. Vrouw en St. Agatha achterstallig waren en dat kapelaan Rooyen vele jarenlang nauwelijks een derde van zijn rechtmatig salaris had gekregen.
In 1820 verplichtten zich 232 inwoners om gezamenlijk jaarlijks f 500 op te brengen tot betaling van de kapelaan.

Pastoor Paquay krijgt nog het volgende compliment van geschiedschrijver Pijls: “Ene tweede groote moeilijkheid voor den nieuwen pastoor was de herstelling der bouwvallige kerk. Reeds in December van het jaar zijner komst werd besloten tot vernieuwing van het tot val dreigend kerkdak en de sacristie te voorzien van beter misgewaad en linnen.
De baksteenen van den kerkvloer maakten plaats voor hardsteenen plavuizen, terwijl een dubbele rij eikenhouten kerkbanken spoedig de enkele kreupele banken van weleer verving”. Dit zijn vrijwel zeker de z.g. oude bankjes, die tot de restauratie in 1975 in de zijbeuken der kerk stonden en nu langs de zijmuren staan, de hardstenen tegels, hier genoemd zijn vermoedelijk de kleine formaten, die nu in een bepaald vak van de zijbeuken opnieuw

gelegd zijn.

Minder prijzend, integendeel laat de schrijver zich uit over het feit dat Pastoor Paquay de zich onder het koor bevindende grafkelder der adelijke familie van Schellaert van Obbendorf en van Reulsdorf, opende en daaruit zonder noodzaak de talrijke overblijfselen van de "Heren en Vrouwen der Heerlijkheid en hunne familieleden" verwijderde. Verbouwingsnoodzaak, eigenmachtig optreden, we weten het niet!

Er werd een fonds gesticht tot verhoging van de toren (de hoogte moest zeker in die tijd een beetje de belangrijkheid van de plaats aangeven!) De gemeente stond 500 gulden kasgeld af, gemeenteleden vergoedingen voor door de Fransen gevorderde paarden (f 566,43). In het jaar 1829 werd de verhoging een feit. De kosten aan arbeidsloon en baksteen bedroegen 2330 gulden buiten de geschonken materialen en geleverde vrachten.

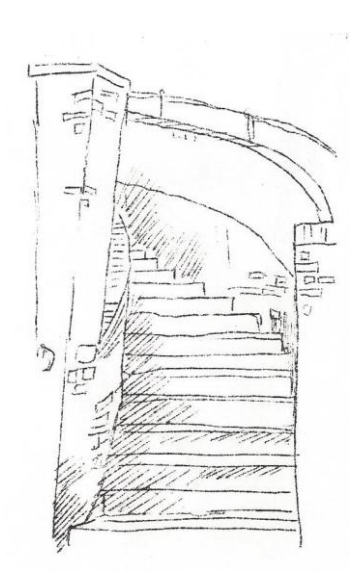

“In 1820 werd het kerkhof vergroot, hetwelk naar den Zuid-Westkant in 1842 met een muur werd omgeven en waarin toen de hoge trap gemaakt werd." (Nog bestaande oude keermuur met trap).
In 1835 werd bij Vinvignat in Maastricht een nieuw orgel gekocht (dit orgel is verwijderd in 1933 onder deken Packbier).
In 1833 hielden de rechten op van kantonspastoor en werd de pastoor van Schinnen deken van het nieuwe dekenaat Schinnen.
Deken Paquay, die ook nog geprezen wordt voor "de restauratie der geestelijke kerk van Schinnen", stierf in 1853 en werd begraven in een gemetseld graf voor het Missiekruis, vroeger aan de Oostzijde van de kerk staande.
Door de vergroting der kerk in het jaar 1900 is zijn graf zonder enig monument komen te liggen ongeveer in het midden van het transept, "Door deze aanwijzing" zo zegt Pijls, "zij op een bescheiden wijze hulde gebracht aan de nagedachtenis van een man van groote verdiensten, die zich steeds wars toonde van alle ijdel vertoon".
De nieuwe pastoor-deken wordt Corten.(1853-1872). Feiten uit zijn pastoraat: Vervanging van twee oude klokken, door drie nieuwe. Ze werden gegoten ter plaatse op een weide, die ongeveer achter bakker Extra moet gelegen hebben, en de gietspijs verkreeg men door het smelten van allerlei oude koperen en tinnen voorwerpen, die aan de huizen bij elkaar gehaald werden, evenals een grote partij oude munten, die van de pastoriezolder gehaald werden. Deze klokken zijn in de laatste wereldoorlog door de Duitsers gevorderd.

Belangrijk voor het St. Dionysiuskoor is wellicht dat tijdens zijn pastoorschap op 2 november 1854 het “heden nog bestaand kerkelijk zangkoor werd opgericht onder directie van den onderwijzer Joseph Ritzen”. Dat heden slaat op de tijd van de schrijver ongeveer 1925.
Instelling van de St. Rochusprocessie (naar het Schuyteneinde), afsluiting van het kerkhof door een muur, en een niet zo goede behartiging van de "geldelijke aangelegenheden der kerk", zijn nog vermelde feiten uit zijn periode.

Onder van Wijler (1872 – 1890) werd in het jaar 1878 de oude kerk vergroot door verlenging der zijbeuken en een nieuwe sacristie. Kosten f 6500. Schildering der kerk, vergroting van de kerkhof staan nog op zijn naam en een kenschetsing door Pijls: "Hij was in alle opzichten een degelijk pastoor die gedurende zijn 18 jarige diensttijd zich hier zeer verdienstelijk maakte. Eenvoud was zijn sieraad. Hij was een zeer nauwgezet en een goed financier. Hij overleed plotseling aan een beroerte begin 1890.

Van de pastoor die nu volgt, pastoor Rutte (1891 – 1899) heb ik mondelinge overleveringen gehoord van de oudste parochianen, zoals van mevr. Haeren - Houben. Hij was volgens hen "ene staatse, deftige heer". Onder zijn bestuur werd de opvaartpoort der pastorie tot zaal veranderd, de tegenwoordige St. Josephzaal. Elders staat dat langs die kant van de pastorie de oprit was (in vroegere eeuwen) naar de tiendschuur van de pastoor.
Daar moest men dus verplichte percentages van de opbrengst van het kerkeland afleveren.
In ons kerkarchief is een afschrift van een "veelzeggende" brief, die het kerkbestuur na de verplaatsing van deken Rutten hem achterna zond, en die gaat over een hun inziens onnodig gemaakte regenput, waarbij de deken tegen het kerkbestuur in, blijkbaar zijn wil had doorgezet, bewerend dat het water van de bestaande "welput" slecht was. Men schrijft:
"Deze regenput naast den tegenwoordige goeden welput met gemakkelijke pomp, die regenput, die ons f 273. - kostte, is thans voor de kerk een dood kapitaal, een weggeworpen som gelds , die aan een behoeftige kerk beter te stade kon gebracht worden."\

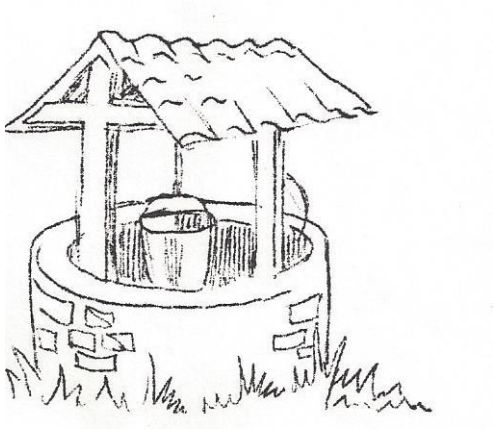

Vanuit de verhoudingen van die tijd gedacht, is het verrukkelijk daarna te lezen: "Verre van ons, U Zeereerw. in deze zaak eenig verwijt te doen." Over inspraak gesproken!
De gemaakte regenput is vrijwel zeker de later opengebroken en ondiep gemaakte vijver in de binnentuin van de pastorie.

Onder deken Rutten viel ook de afscheiding van een gedeelte der fanfare (gevestigd in Puth), de latere Schinnense fanfare. Een brief in ons archief is een lange nederige smeekbede van secretaris Dewit en beloften geen herrie te schoppen als ze maar als nieuwe groep in de processie mogen meespelen. Tekenend voor de gezagsverhoudingen in die tijd.

Rutten werd verplaatst naar Sittard en zijn opvolger Johannes Severinus Canoy (1899 - 1902) heeft kort maar hevig in Schinnen zijn stempel op de kerkelijke erfenis gedrukt. Komend van Thorn, komt hij naar Schinnen, om later deken van Sittard te worden en op alle drie deze plaatsen heeft hij de reputatie achter gelaten van weinig respect voor de vaak zeer waardevolle historische erfenis, die hij te beheren kreeg. Het was de tijd van de Neo-gothiek (Dr.Cuypers van Roermond) en al het andere was voor sommigen, zoals blijkbaar voor deken Canoy, van weinig waarde.
Maar ik zal oud-burgemeester Pijls hier aan het woord laten: "Reeds in het tweede jaar zijner

nieuwe standplaats voorzag hij in eene lang gevoelde behoefte door onze kerk aanmerkelijk te vergrooten. Het werk werd gegund aan den Heer Mesterum uit Venlo (Architect de heer Tonnaer uit Delft) het oksaal werd in den toren teruggebracht; altaren, communiebank en beelden werden vernieuwd en het nieuwe gedeelte der kerk werd met nieuwe mooie stoelen bezet. Het geheel zal ongeveer 43000 gulden gekost hebben. De meeningen aangaande dezen nieuwen bouw zijn uiteenloopend. Misschien ware het beter en ook voordeeliger geweest in de nabijheid eene geheel nieuwe kerk te hebben gebouwd en de oude op de hoogte zoo mooi gelegen kerk na restauratie, in zijn geheel te hebben behouden.
We dachten persoonlijk het erg eens te zijn met geschiedschrijver Pijls, hoezeer in de loop der tijden men ook weer aan de bestaande situatie gewend is en hoe innerlijk de kerk toch wel een zekere eenheid heeft gekregen (o.i. nog versterkt na onze laatste restauratie).
Elders vinden we ook nog van deken Canoy vermeld, door Pijls, dat hij het baldakijn, onder deken Corten, op het kerkhof voor het missiekruis (met het oude zeer kostbare corpus "hetgeen thans in het koor hangt) in 1901 door hem, "zonder noodzaak werd gesloopt", Dit oude missiekruis had vroeger aan de oostzijde van de kerk tegen de kerkmuur gestaan met (zoals op vele plaatsen nu nog) twee eeuwenoude eikenhouten beelden van Maria en Johannes.
"Bij de vergrooting der kerk in 1878 werd aldaar de sacristie gebouwd en kwamen de beelden terecht op een zolder bij een timmerman in de buurt, totdat deze waardevolle beelden, onder deken Canoy, met andere zaken als prullegoed verkocht werden".

Waar zouden ze gebleven zijn, denkt men in 1976 met pijn in het hart. De Christus kunt u in volle glorie in onze kerk zien hangen.
Waar 't oude altaarschilderij toen gebleven is, vermeldden we reeds, terwijl de kruiswegstaties van de Franse lithograaf Franconard nu in het kerkje van Sweykhuizen hangen.
Het Corpus (lichaam) van het grote missiekruis en twee beelden, St. Rochus en St. Sebastiaan, werden volgens het verhaal van oud-koster Hubert Ruyters door hem en zijn broer, als jongens, per draagbaar naar een zekere Ramakers in Geleen gedragen om ze tegen houtworm te behandelen en te restaureren.
Van deken Canoy vertelt Pijls als positief, dat hij in korte tijd veel geld wist te verzamelen voor bovengenoemde verbouwing. Bij afbraak van het onderstel van het vroegere hoofdaltaar, ontdekken we dat als gever van dit altaar een Hr. Esder uit Wenen vermeld stond, terwijl op de grote ramen van de dwarsbeuken als gevers vermeld staan de familie Klinkenberg-Warelings en de adelijke familie Eynatten-Trips uit Düsseldorf.
Bij ons laatste herstel vonden we in de vloer van de verwarmingskelder en ook elders in de kerkvloer van het nieuwe gedeelte, geschilderde mergelstukken uit de afbraak waarschijnlijk van het oude koor dat in 1878 gebouwd was.

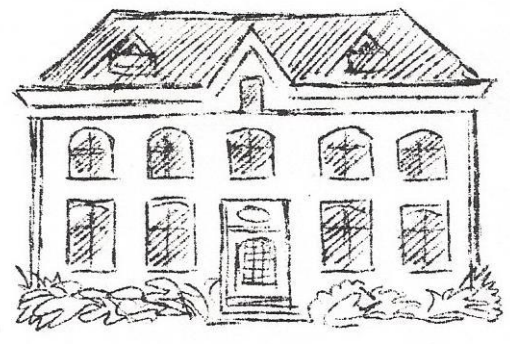

Na Canoy kwam deken Lucas,(1902-1910), die er in slaagde de voorfacade en het dak van de pastorie volgens stijl met smaak te verfraaien. We hebben nog een foto van de oude toestand, waaraan te zien is, dat i.p.v. de hardstenen omlijstingen der ramen er vroeger houten omlijstingen waren. De architect van de huidige restauratie drukte het als volgt uit: Ze hebben van

een deftig dorpshuis een deftig stadshuis willen maken.

De opvolger van deken Lucas was Pennings, (1910-1914), een Noord-Limburger uit Kessel. Wegens voortdurende ziekte moest hij ontslag vragen na korte tijd.

Deken Thissen(1914-1221) Sittardenaar, volgde hem op. We komen steeds meer in een tijd van personen, aan wie de oude Schinöster hun eigen herinneringen hebben. Pijls schrijft er het volgende van: "In het korte bestek dat hij in Schinnen was, werkte deken Thissen met den meesten ijver en voortvarendheid. Het herstel van het huis Gods, onze monumentale kerk was zijn eerste werk. Met onze eeuwenoude kerk te redden heeft deken Thissen zich een monument gesticht in de dankbare harten zijner gelovigen". Oud-burgemeester Pijls heeft uit persoonlijke ervaring deze man dusdanig goed gekend, dat zijn verhaal hier ook een sterk persoonlijk accent krijgt. Hij vergeet ons zelf te vertellen dat ook de toren gedeeltelijk (het bovenste stuk, baksteenwerk) werd afgebroken, in mergel 5 meter hoger herbouwd werd en dat de torenspits liefst 10 meter hoger werd gemaakt op voorstel van de deken.
De heer Hubert Bruls uit de Stationsstraat voerde dit maken van dak en spits uit voor 3500 gulden Zo staat in de verslagen vermeld.

Als gedachtenis aan de restauratie kunt U een beeldhouwwerk zien boven de ingang onder de toren, voorstellende Christus A en Ω, (begin en einde) en het chronicum (tijdvers):

AEDES RESTVRATA AC AMPELIFICATA LARGITIONIBVS PAROCHIAE

(Deze tempel werd hersteld en uitgebreid dank zij de vrijgevigheid van de parochie.)
De hoofdletters vormen het jaartal 1915.

Toen is ook, volgens verhaal aan schrijver dezes door de heer Hubert Bruls een bestaand voorportaal voor de toren (gebouwd in 1900 of 1878?) afgebroken, omdat het te zeer beschadigd was. Bouwkundig en historisch moet 't ook misstaan hebben.

In 1916 zegende vicaris-generaal Mgr. Mannens, de nieuwe meisjesschool (met bewaarschool en zusterklooster in aan de Kerkweg halfweg Puth en Schinnen. Lang bekend onder de naam

“Huize op de Berg” en inmiddels gesloopt. Het mannenkoor en beide fanfares luisterden op.

Kerstmis 1917 bracht Schinnen de luxe van een torenuurwerk, geleverd, toen al, door de firma Eysbouts. Het dagelijks optrekken der gewichten (die door de torenvloer heen moesten kunnen zakken via luikjes) was het werk van de koster of zijn huisgenoten, evenals het dagelijks "morgenklok" luiden (‘s zomers in alle vroegte), het angelus luiden om 12 uur ‘s middags en de "avondklok" luiden. Daarbij kwam nog het "trumpen" voor de dagelijkse vroegmis.

In 1915 koopt de kerk grond (f 11,-- de kleine roede) voor het oprichten van een patronaat en besluit men nu reeds op eigen terrein "brikken" te laten bakken. Wat kleinigheden nog, maar tekenend voor de tijd: in 1920 schenkt Jos Janssen-Boumans een godslamp aan de kerk (nog bestaand), in 1921 wordt op het kerkhof een groot hardstenen kruis opgericht en bepaald dat daarom heen de herders der parochie en andere Schinnense priesters zullen begraven worden (gratis begraafplaats voor parochiepriesters!) maar de "grafzerken" moeten enigszins uniform zijn, in 1925 wordt als "orgeltrapper" met hetzelfde salaris als voorganger een zoon van Martin Diederen benoemd, in 1929 wordt het maken van nieuwe banken voor de kerk voor f 10,50 per zitplaats aan Renkens-Ruyters gegund.

Als in 1932 het klooster "Op de Berg" instituut voor zwakzinnige kinderen wordt, zullen er nieuwe scholen in Schinnen en Puth moeten komen.

Maar keren we terug tot Deken Thissen. Deken Thissen liet ook de kerk schilderen. Misschien zijn toen de grote apostelfiguren geschilderd, die men later zo moeilijk weggeschilderd kreeg en die bij vochtig weer steeds hun gezicht vertoonden.
Een St. Josephaltaar (schilderij waarschijnlijk van schilder Windhausen, Roermond) werd aangeschaft, (gift van een heer Clootz uit Nagelbeek); de huidige achterbouw van de pastorie gerealiseerd. De geschiedschrijver vervolgt dan:
"Doch zijn apostolische durf vroeg grootere werken. Immers wat hebben wij aan een prachtig kerkgebouw als het niet gesierd is met de deugd der gelovigen, als het niet gestoffeerd wordt met den vromen zin der kinderen. En zoo zette deken Thissen de kroon op zijn werk met de stichting eener byzondere meisjesschool, bewaarschool en zusterklooster (Beheerd door de Zusters van de H.Joseph, Heerlen(1914) in het middelpunt der parochie, nu Klooster "Op de Berg" Kerkweg, met het stichten eener afdeeling van het Groene Kruis, met het tot bloei brengen der Congregatieën, Maria vereeniging, H. Familie en Kruisverbond. Door zijn eenvoud, zijn vriendelijkheid en zijne goedhartigheid was deken Thissen bemind door ieder, die hem kende. Hij voltooide zijn leven in de lijdensweek van de Heer en stierf op Paaszaterdag 1921. Zijn graf is bij het pas opgerichte grote kruis op het centrum van het kerkhof.

Onder deken Lumens (1921-1926) vielen als belangrijke feiten de stichting van de byzondere Jongensschool St. Dionysius (in feite overname van de openbare school). In de aanstellingsakte van meester Claessens tot hoofd, staat zijn salaris vermeld f 4121.- 's jaars. In hetzelfde jaar (1925) werd "het ruime en schoone patronaat" gebouwd, waarin een "kinderbewaarschool" werd gevestigd. Het hoofd, een zuster, kreeg als jaarsalaris 400 gulden. In hetzelfde jaar werd ook het H. Hartbeeld op het kerkplein opgericht. Dit beeld werd

in 1976 verplaatst naar de huidige op het kerkhof. Puth kreeg vanaf 1925 zijn eigen zielzorger in een noodkerk.
Gerard Joseph Packbier nam het heft over uit de zieke handen van deken Lumens (1926). Onder zijn pastoraat valt de uitbreiding en verfraaiing van de kerkhof, de bouw van een nieuwe meisjesschool op Moutheuvel, achter het patronaat (toen nog maagdelijk gebied). Ook de eiken kerkbanken werden in die tijd gemaakt door meubelmaker Giel Ruyters, in plaats van de kerkstoelen.

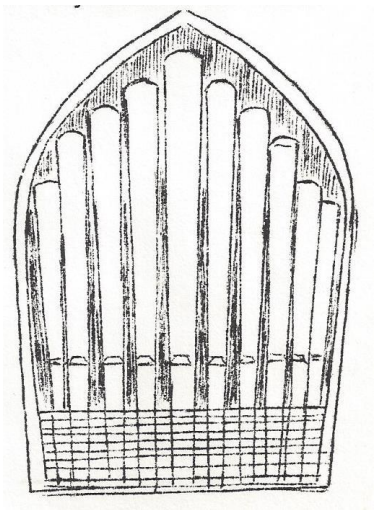

En niet te vergeten: het orgel werd vervangen door een nieuw orgel van de fa. Verschuren uit Heythuizen en later op een vergroot in de kerk uitgebouwd oxaal geplaatst. Dit orgel, geresiveerd en verbeterd in 1976 klinkt nu op een nieuwe plaats (op 't oude Maria-koor).
Het was ook onder deken Packbier, dat op een bebost heuvel-terrein van de familie Reinartz, in eeuwigdurende erfpacht verkregen, de grote Mariakapel werd gebouwd (1939). Jarenlang, vooral in de oorlog, en nog, een plaats van bemoediging en troost voor veel trouwe Schinnense Mariavereerders. Tenslotte nog een vermeldenswaardig feit uit deze tijd n.l. dat in 1933 het "tractement" van de kapelaan gebracht werd van f 500.- op f 600.- ‘s jaars(!).

De centrale verwarming in 1936 in de kerk aangebracht door fa. Mahr uit Aken, kostte 7740 mark. Veertig jaar later verving deze firma, de oudste door haar geplaatste en nog functionerende verwarming (dus in onze kerk) door een moderne installatie.

De oorlogsjaren 1940-1945 gingen betrekkelijk rustig aan Schinnen voorbij: Enkele jonge parochianen gaven hun leven voor het vaderland. enkele anderen kwamen om bij oorlogsgeweld.

EEN BEETJE JONGSTE GESCHIEDENIS
Van de jongste oud-dekens willen we kort hun Schinnense namen noemen. Hun werken zijn nog vele parochianen bekend. Deken Custers (1941-1961). Veel problemen met mijnschade, maar ook veel hulp bij herstel van de staatsmijnen. Lange tijd een ijzerdraadrooster gespannen boven de hoofden der gelovigen, opdat geen afvallende brokken, gelovige hoofden zouden bedreigen.
Het kerkbestuur o.l.v. de deken, probeerde iets aan de na-oorlogse woningnood te doen door in pastorie en de, van de heer Victor Pij1s geërfde kapelanie, woonruimte voor parochianen te scheppen.
In 1948 werd een andere kwalijke oor1ogserfeenis ongedaan gemaakt n.l. het gemis van de geroofde kerkklokken. Dank zij een schenking van "kerkmeester" Johan Canisius en zijn zuster werden 3 nieuwe kerkklokken aangeschaft. Gewicht 1235 kg, 735 kg en 515 kg. Blijkbaar was een klok nog blijven hangen. Bovendien werd een drie-klokken carillon gekocht (Westminsterslag) met klokken van 220, 155 en 110 kg. Totale kosten ~ 16.000 gulden.

In 1951 brengt kunnstschi1der Verheyen uit Echt, meerdere wand- en plafondschilderingen aan in de kerk? Meerderen daarvan waren zo ernstig beschadigd, dat er slechts twee (in het Noordtransept) behouden konden blijven.
1953 Bracht bij het veertigjarig priesterfeest van deken Custers de prachtige kerkramen van de schilder-glazenier Jac Vonck en zijn St. Dionysiustriptiek op het hoofd-altaar.
In 1952 werd voor *f* 2392,50 de geluidsinstallatie in de kerk aangeschaft.

Onder deken Rohs volgde een stukje democratisering in de kerk door 't afschaffen van de bankenpacht en invoering van plaatsengeld, aanschaffing van een nieuw offeraltaar, waaraan in de geest van de nieuwe liturgie de H. Mis voortaan met 't gezicht naar het volk werd gelezen. 1967 bracht Nagelbeek een kleuterschool.

In November 1967 werd J. Keulen als pastoor deken geïnstalleerd. In de eerste kerkbestuurs-vergadering van het nieuwe, gekozen kerkbestuur, 13 Februari 1968, werd ook voor het eerst het onderwerp "restauratie van kerk en pastorie" aangesneden.

Het restauratieplan omvatte successievelijk: herstel en verbouwing tot bruikbare ruimtes van de pastorie en sacristieën, vernieuwing van een groot gedeelte van voorgevel, Westgevel, en dak van de pastorie, herstel van de kerk uitwendig, herstel van de toren, herstel van de kerk uitwendig met als belangrijkste onderdelen: injecteren volgens de nieuwste methoden van de door de mijnschade ontstane scheuren, doorbraak naar de bergsacristie en naar de kapel van Altijddurende Bijstand, vernieuwing van de verwarming met kanalen door heel de
kerk, isolatie van de kerkvloer, aanpassing van de niveaus in de kerk en beleggen van de hele kerk met oude en nieuwe hardsteen, verplaatsing van het sacramentsaltaar en versierd naar ontwerp van de kunstenaar Gène Eggen, op de plaats van het hoofdaltaar het vierhonderd jaar oude missiekruis opgericht, nieuw kerkmeubilair, zowel liturgisch (altaar, ambo, credens enz. naar ontwerp van de kunstenaar Fr. Gast), als zitplaatsen voor de gelovigen en tenslotte verplaatsing en restauratie van het orgel.

Uitwendig werd de kerk nog versierd door een beeldhouwwerk boven de zijingang van Gène Eggen, voorstellende de onthoofde St. Dionysius, die bij alle ellende en dood, door God niet wordt in de steek gelaten, voorbeeld voor de toeschouwende mensen van alle tijden. De tekst er onder is een eerlijk getuigenis: "St. Dionys ter eer, restaureerde veer dit gaer" (1973-1976).

Bij het 40-jarig priesterjubileum van deken Jan Keulen in 1983 werd het kunstwerk van Louis Reijnen de “Levensboom” op het Kerkplein (toen omgedoopt in Deken Keulenplein) onthuld.
In 1989 werd de eerste restauratie van de Mariakapel voltooid als voorbereiding op het 50-jairg jubileum. De ramen krijgen moderne figuratieve voorstellingen uit het leven van Maria naar

een ontwerp van Gène Eggen en uitgevoerd door Giel Meens. In september 1999 werden de kapel en het Mariapark tot een rijksmonument van jongere bouwkunst verklaard.
Bij het gouden priesterfeest op 8 en 9 mei 1993 kreeg deken Keulen als geschenk van de parochie een glas in loodraam voorstellende Johannes de Doper gemaakt door Gène Laudy. In juni van dat jaar vertrekt deken Keulen. Hij is 25 jaar deken geweest van het dekenaat Schinnen.
Hij wordt opgevolgd door deken Jos Schreurs, afkomstig uit Nuth (1983-heden). Hij combineert zijn functie als deken met de functie van hoofdaalmoezenier van Sociale Werken.
Er komt een nieuw keermuur als afscheiding van het kerkhof en de tuin van de pastorie, het kerkhof wordt grondig onderhouden en een grote vrijwilligers zorgt dat de dodenakker er het hele jaar door netjes uitziet.
In de kerk wordt het grote missiekruis weer teruggeplaatst op zijn oude plek, en hangt weer in de gewelven op het priesterkoor en krijgt de verrijzenistriptiek van Jacques Vonk een duidelijke plaats op het priesterkoor geplaatst tegen een cortenstalen achtergrond.
In 2002 wordt een nieuwe luidcomputer geïnstalleerd door de firma Eijsbouts uit Asten. Dit werd mogelijk door een gulle gift van de gebroeders Henssen van de Canisiussiroopfabriek, Piet, Harie en Alfons.
De kerk krijgt ook een schilderbeurt. In juni 2006 komen vier nieuwe ramen in het koor van onze kerk gereed. Volgens opdracht heeft de glazenier Felix twee ramen in vooral donkere blauwe kleuren uitgevoerd en deze sluiten op die manier aan aan de prachtige, blauwe ramen van Jacques Vonk in de absis. De twee andere ramen boven het altaar zijn in lichtere blauwe kleuren uitgevoerd en vormen zo de overgang naar de lichte ramen in de kerk. Samen geven de ramen een geheel apart en stemmig licht aan het koor. Het doen vervaardigen van deze nieuwe ramen was mogelijk door een grote gift van de Alfa Brouwerij.
In 2013 wordt de verwarmingsketel van de kerk van de fa. Mahr vervangen door een nieuwe zuiniger ketel van de fa. Mark. In 2014 wordt uit milieu- en kosten overwegingen de bestaande verlichting in de kerk vervangen door led-verlichting. Ook in dat jaar wordt de Mariakapel opgeknapt in het kader van het 75-jarig bestaansfeest.

BESLUIT

Tot zover kort de levensweg van een kerk, als huis van een gelovige gemeenschap, die in op- en neergang, in lief en leed, in barre en vreugdevolle tijden bijeen kwam om haar God te vinden, te eren, te smeken om vergeving, te danken voor zegen. Alles wat aan dit huis van God gebeurde was ook mensenwerk, mensen met al hun soms zo
verschillende geaardheid, met hun heilige en soms onheilige intenties. Veel en mogelijk belangrijker feiten dan de vernoemde zijn wellicht niet opgeschreven, niet meer achterhaalbaar in de donkere wirwar van het verleden, verloren in voorbije eeuwen. Hij voor wie jaren en eeuwen zijn als een ademtocht, zal het weten. Hij van wie gezegd wordt dat de namen van mensen geschreven staan in zijn hand. Mogen wij blijven hopen en bidden, volhardend als onze voorouders in ons gebedshuis van eeuwen, dat de namen van hen die ons voorgingen in bidden en zwoegen nooit

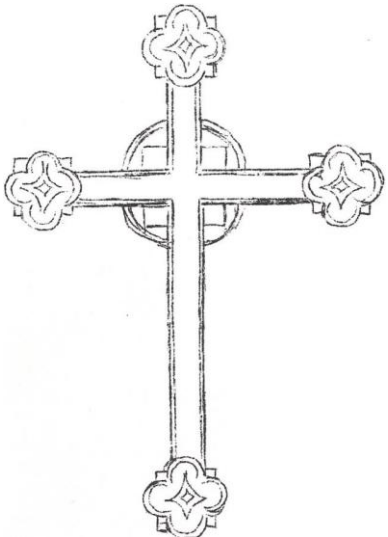

uit Gods hand mogen vallen. Mogen al de namen van hen die nu in Schinnen leven, veilig zijn in Zijn hand.

COLOFON

Bovenstaande tekst werd als gave aan parochianen medewerkers en begunstigers samengesteld door Jan Keulen, past. deken, en geïllustreerd door Wil Meertens, kapelaan te Sittard, bewerkt en aangevuld door kapelaan Ben Gorissen.